



Stanisław Koziej

**POLITYKA
BEZPIECZEŃSTWA
PAŃSTWA**

Cz. II

Środowisko (warunki) bezpieczeństwa

STRUKTURA I EWOLUCJA ŚRODOWISKA (WARUNKÓW) BEZPIECZEŃSTWA

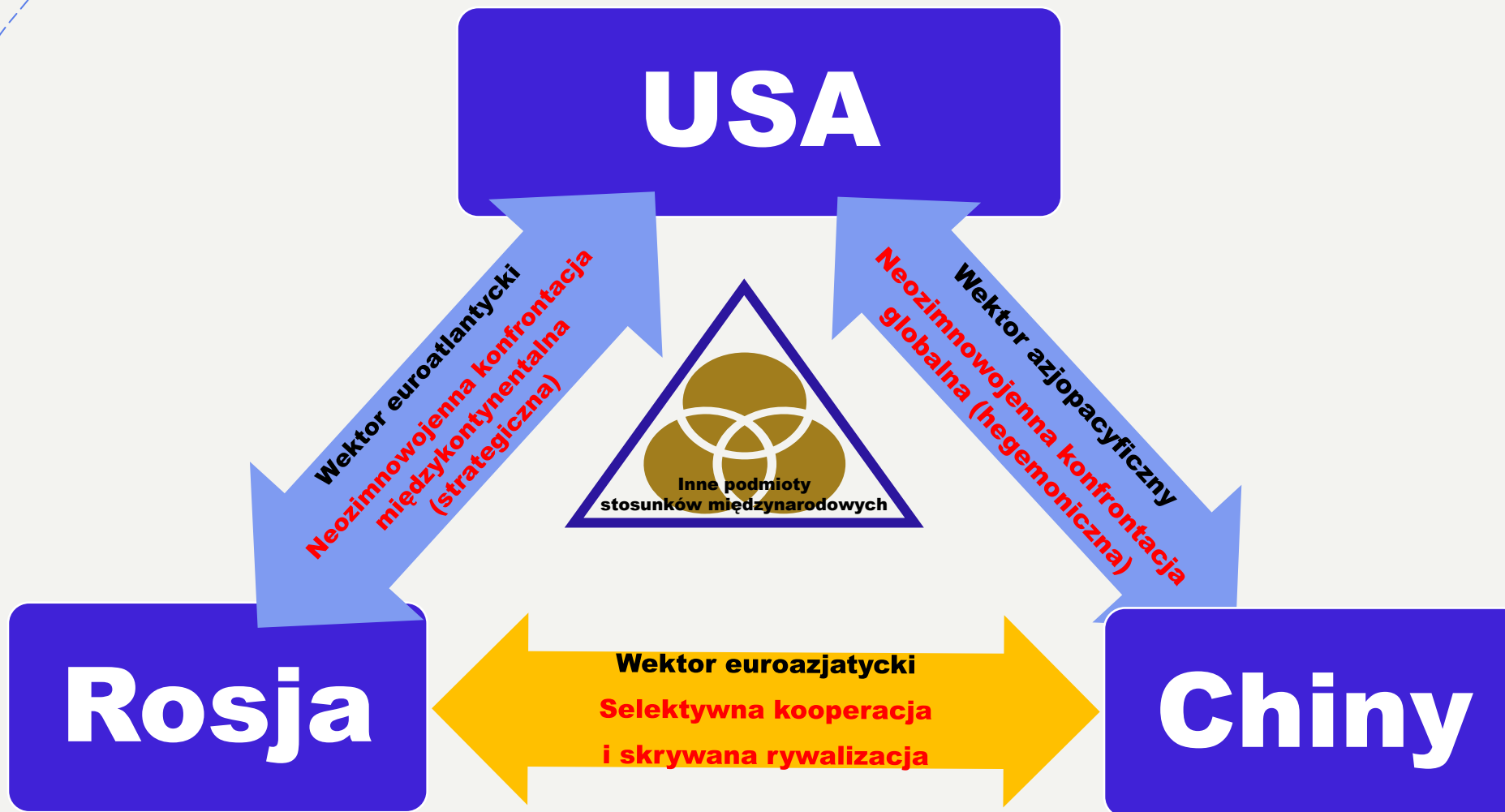
- **Trzy poziomy (sfery) środowiska bezpieczeństwa:**
 - **Międzynarodowe (międzypaństwowe) – globalne i regionalne,**
 - **Transnarodowe (transgraniczne, niepaństwowe),**
 - **Wewnątrznarodowe (wewnętrzne, krajowe)**
- **Ewolucja międzynarodowych warunków bezpieczeństwa**
 - **XX wiek: wojny światowe oraz zimna wojna**
 - **Przełom XX i XXI wieku: okres pozimnowojenny**
 - **XXI wiek: II zimna wojna (era rywalizacji wielkomocarstwowej)**

SYNTEZA ZMIANY STRATEGICZNEJ w XXI wieku

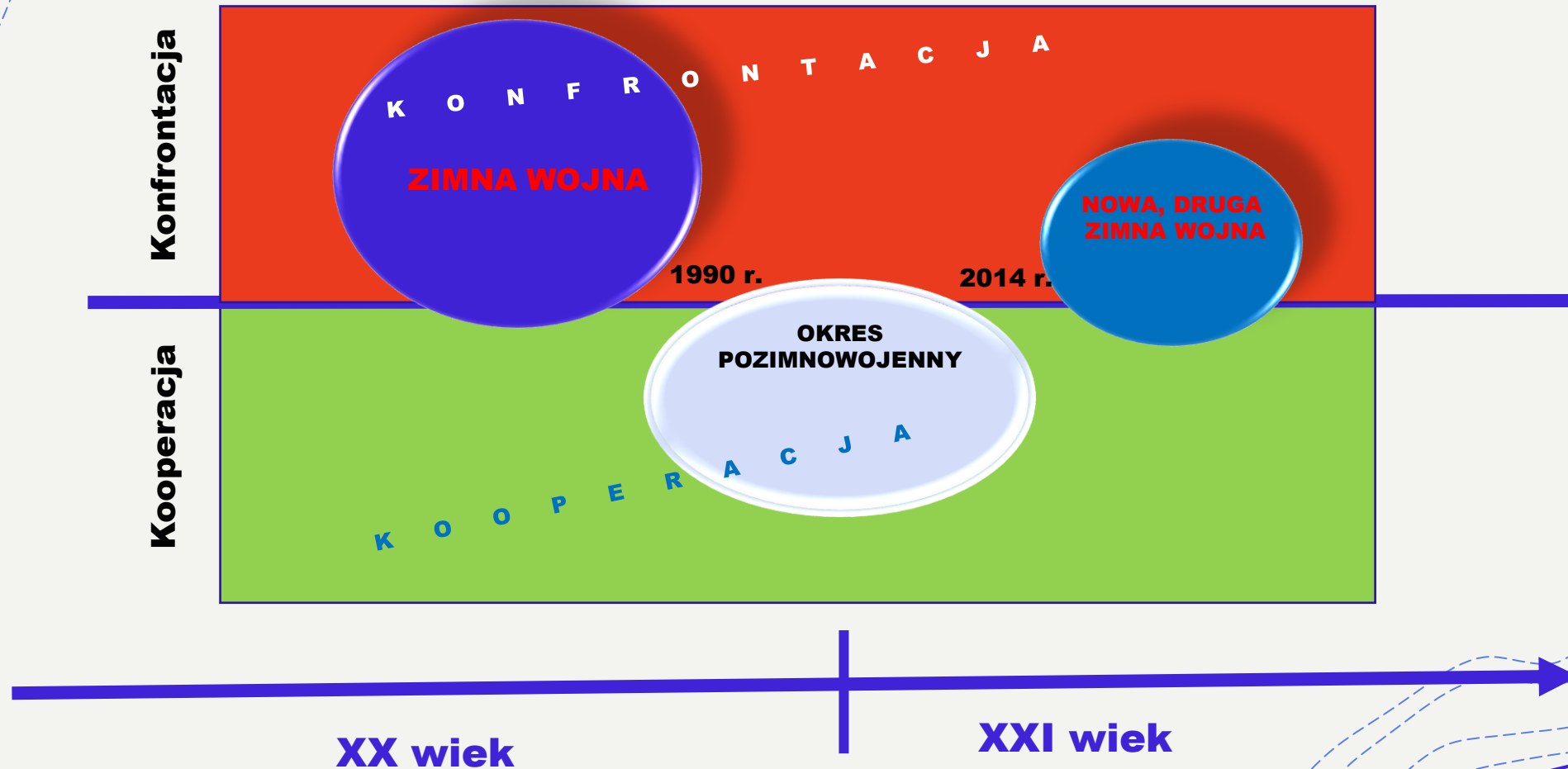
- **W drugiej dekadzie XXI w. nastąpiła systemowa zmiana strategiczna w stosunkach bezpieczeństwa na obszarze euroatlantykim: zakończył się kooperatywny okres pozimnowojenny i rozpoczął konfrontacyjny okres nowej, II zimnej wojny między Rosją a Zachodem. Demiurgiem tej zmiany jest Rosja ze swoją rewizjonistyczną (co do celów) i konfrontacyjną (co do metod) polityką wobec Zachodu**
- **Zapowiedział ją Putin na konferencji w Monachium w 2007r., przetestował wojną z Gruzją w 2008r., rozpoczął aneksją Krymu i hybrydową agresją w Donbasie w 2014r., poszerzył z lokalnej w regionalną przez proxy war z Zachodem w Syrii w 2015r. i w pełni rozwinął dokonując pełnoskalowej agresji na Ukrainę w 2022r.**

MIĘDZYNARODOWE ŚRODOWISKO (WARUNKI, STOSUNKI) BEZPIECZEŃSTWA w XXI WIEKU

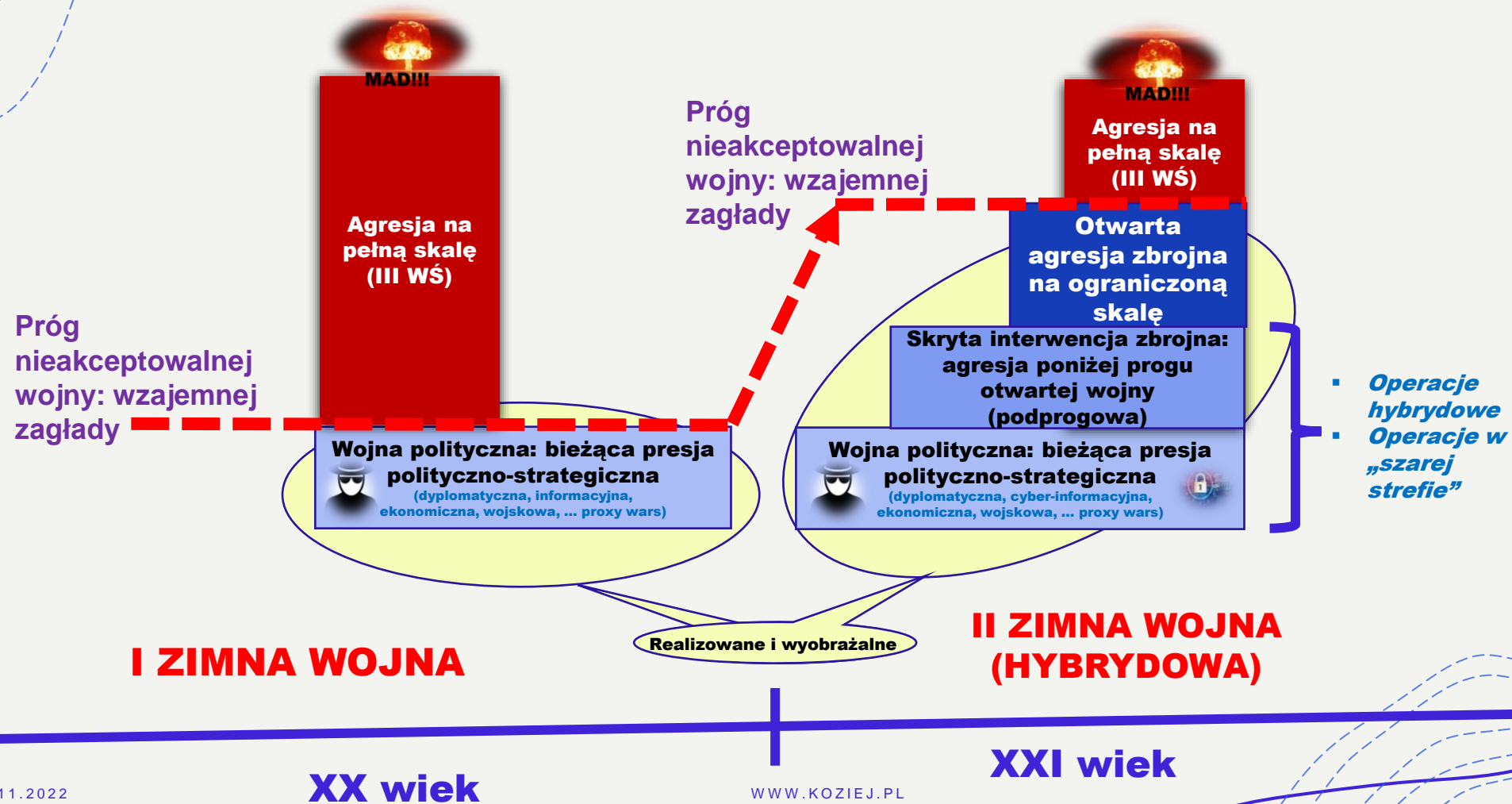
GŁÓWNE PODMIOTY I WEKTORY GLOBALNEJ RYWALIZACJI WIELKOMOCARSTWOWEJ



Od zimnej wojny, przez okres pozimnowojenny do ... nowej (drugiej) zimnej wojny



Porównanie I zimnej wojny XX wieku z nową (II) zimną wojną XXI wieku: poziomy/stopnie eskalacji

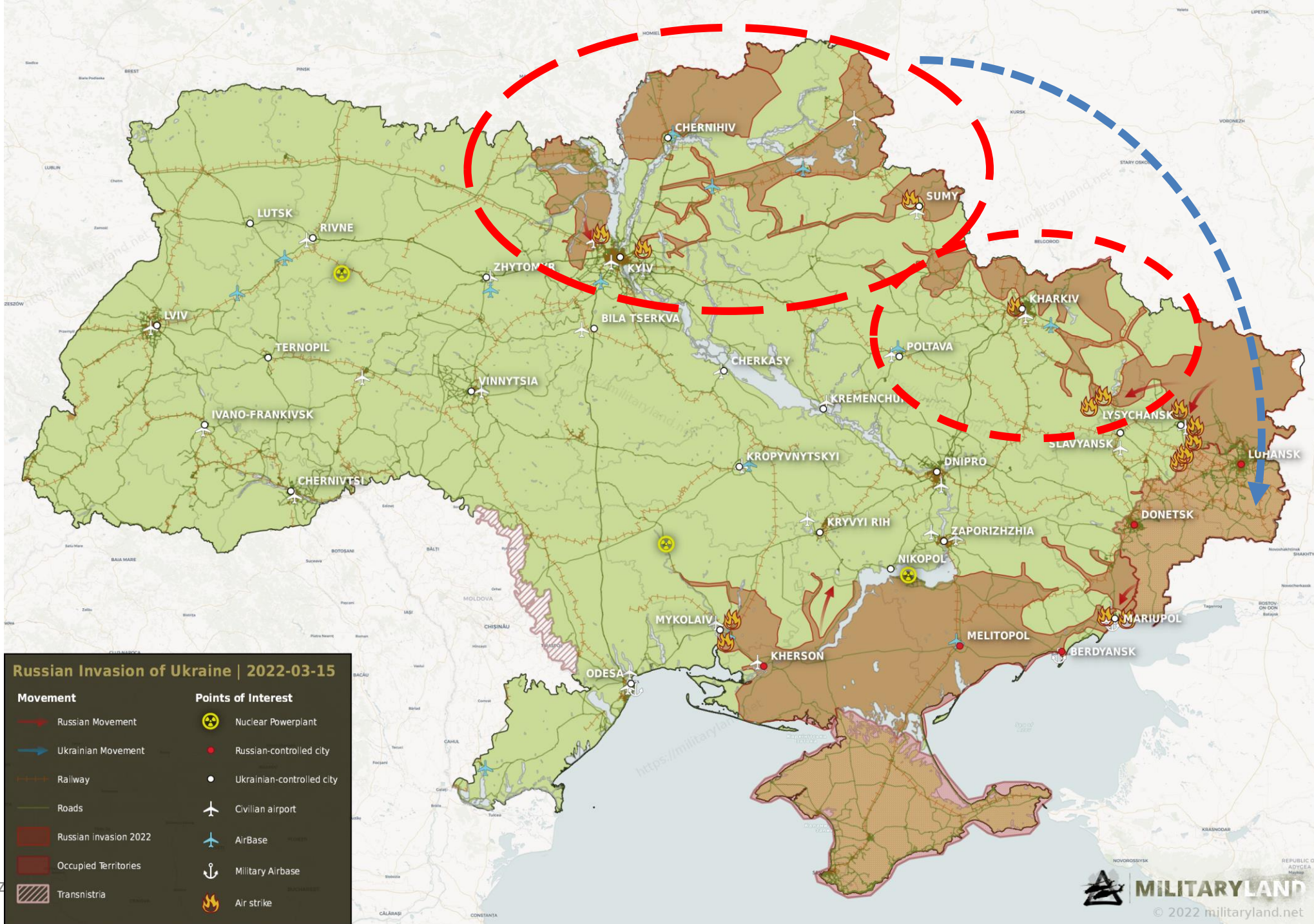


Rosyjska polityka neoimperialna w XXI wieku

- **Manifest Putina z Monachium w 2007 r.**
- **Agresja na Gruzję w 2008 r.**
- **Kryzys gazowy 2009 r.**
- **Agresja hybrydowa na Ukrainę w 2014 r.**
- **Interwencja w Syrii i „proxy war” z USA**
- **II wojna rosyjsko-ukraińska – 2022 rok**

II wojna rosyjsko-ukraińska: I faza (początkowy okres wojny)

- **Cele wojny: podporządkować sobie Ukrainę, w tym zatrzymać jej marsz na Zachód oraz anektować część wschodniej Ukrainy,**
- **Zła koncepcja wojny interwencyjnej (małej intensywności), w tym „kordonowa ofensywa”,**
- **Wojna wbrew zasadom strategii,**
- **Wola oporu narodu ukraińskiego (prezydent Zeleński);
dobra koncepcja i przygotowanie armii ukraińskiej
(obrona manewrowa, miasta, działania nieregularne),**
- **Kłęska kijowska**



Druga wojna rosyjsko-ukraińska: II faza (walka o inicjatywę)

- **Reorientacja rosyjskich celów po klęsce kijowskiej: „od podboju do rozbioru”**
- **Eskalacja w wojnę totalną i zbrodniczą („nie chcesz przegrać wojny, eskaluj ją”): szantaż nuklearny, atakowanie miast, eksterminacja ludności cywilnej, przykład Mariupola**
- **Bitwa donbaska: rosyjskie metodyczne natarcie w stylu I wojny światowej, duże straty i zniszczenia**
- **Ukraińska operacja charkowska: zaskoczenie, manewr, druga klęska Rosji**

SYTUACJA NA PROGU KAMPANII JESIENNO-ZIMOWEJ



Ewentualna ofensywa ukraińska na pomost krymski

Częściowa mobilizacja, pobór jesienny, walki frakcyjne (Prigożyn, Kadyrow...), postawa Rosjan...

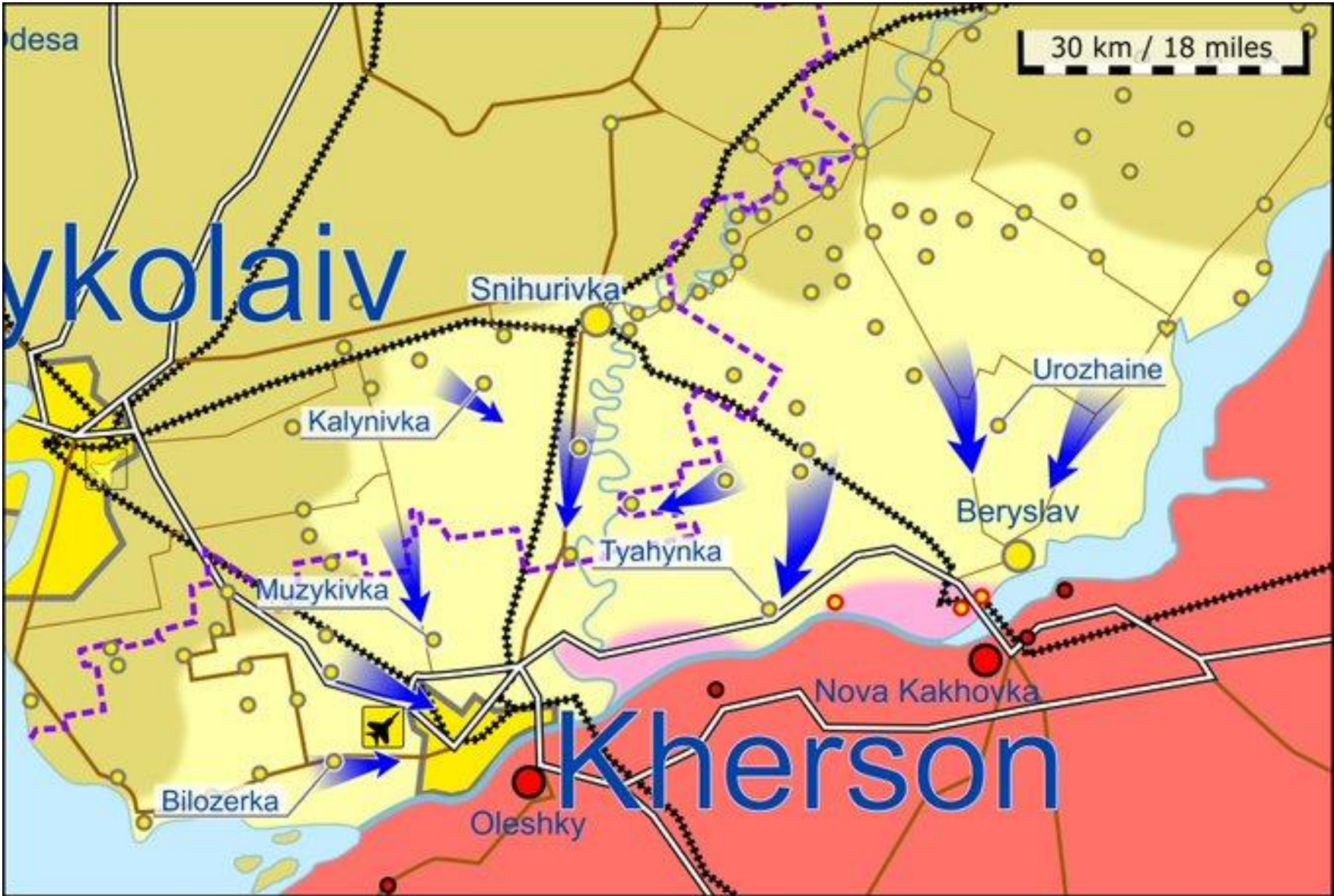
Kolejna zmiana strategii Rosji: próba „bajpasowania” armii ukraińskiej – uderzenie wprost w naród i państwo (infrastruktura); defensywa na froncie, ofensywa na zapleczu.

Ataki na ludność cywilną, miasta, infrastrukturę; szantaż nuklearny

Włączenie do Rosji Donbasu, Zaporozża i Chersonia

Bitwa nad dolnym Dnieprem (Cherson) – trzecia klęska Rosji

Dolny Dniepr



Zasięgi HIMARSÓW z Chersonia



„PROXY WAR” ROSJI Z ZACHODEM NA UKRAINIE

PIERWSZA FAZA WOJNY: strategia obrony Ukrainy

- **Silne strony reakcji Zachodu (USA, NATO, UE): konsolidacja Zachodu i zaskoczenie stanowczością i siłą zaangażowania przeciw Rosji (sankcje), wzmacniania obecności na wschodniej flance NATO i wsparcia Ukrainy**
- **Samoograniczenia (własne „czerwone linie”): dostarczanie tylko broni defensywnej (początkowo), deklaracja nieangażowania się wojskowego w Ukrainie**
- **Polityka sankcyjna: reaktywna/defensywna**

DRUGA FAZA WOJNY: zmiana na strategię osłabienia Rosji

- **Wzrastające sankcje**
- **Coraz większe i zorganizowane wsparcie Ukrainy**
- **Neutralizowanie rosyjskiego szantażu nuklearnego**
- **Nowa koncepcja strategiczna NATO: Rosja przeciwnikiem**

Scenariusze wojny rosyjsko-ukraińskiej i główne konsekwencje dla warunków bezpieczeństwa Polski

- **Zwycięstwo militarne Rosji**
 - *Zwiększenie agresywności Rosji. Od szantażu mogłaby przejść do realnego ataku ograniczonego*
- **Wojna nierozstrzygnięta (zamrożona)**
 - *Ciągła niestabilność strategiczna. Podtrzymywany intensywny szantaż, skoro działa*
- **Zwycięstwo militarne Ukrainy**
 - *Oslabienie Rosji. Wobec słabości konwencjonalnej wzrost roli broni jądrowej w jej strategii*



I poziom: presja polityczno-strategiczna (wojna polityczna)



- Coercive diplomacy (**Ławrow!**)
- Operacje szpiegowskie
- Dywersja informacyjna, w tym cyberdywersja
- Szantaż i sankcje ekonomiczne (energetyczne, finansowe...)
- Dyslokacja i modernizacja wojska
- Manewry wojskowe (**ZAPAD**)
- Prowokacyjne incydenty wojskowe
- Proxy wars

Wpływ wojny w Ukrainie: scenariusze

Zwycięstwo Rosji:
*presja wzmocniona,
zwłaszcza wojskowa –
dyslokacja, manewry,
incydenty*

Wojna nierozstrzygnięta:
*jak dotąd; Rosja bardziej
zajęta Ukrainą*

Zwycięstwo Ukrainy:
*osłabienie presji; Rosja
bardziej zajęta sobą*

II poziom: skryta interwencja zbrojna (agresja podprogowa)



- **Uruchamianie/wykorzystywanie wewnętrznych sił antypaństwowych przez służby specjalne**
- **Operacje cyberdywersji**
- **Skryte (pod przykryciem) użycie wojsk specjalnych/specnazu i/lub niepaństwowych formacji zbrojnych (np. tzw. Grupa Wagnera): „zielone” i „czarne ludziki”**
- **Ostona interwencji szantażem otwartego konfliktu zbrojnego(„kułak konwencjonalny” - duże zgrupowanie wojsk rozwinięte np. w ramach ćwiczeń typu ZAPAD w pobliżu granic NATO, szantaż ryzykiem nuklearnym)**
- **Uwaga: sytuacje trudnokonsensusowe w NATO/UE**

Wpływ wojny w Ukrainie: scenariusze

Zwycięstwo Rosji: większe ryzyko agresji podprogowej

Wojna nierozstrzygnięta: jak dotąd; Rosja bardziej zajęta Ukrainą

Zwycięstwo Ukrainy: osłabienie ryzyka; Rosja bardziej zajęta sobą



III poziom: agresja ograniczona

- Przejście od agresji skrytej do otwartej
- Zmasowane cyberoperacje oraz selektywne uderzenia raketowo-lotnicze
- Błyskawiczna operacja aterytorialna (rajd, operacja desantowa) wymierzona w tzw. strategiczny „punkt ciężkości” przeciwnika (kluczowe obiekty infrastruktury krytycznej, stolica) dla złamania woli oporu i doprowadzenia do zawieszenia broni na warunkach agresora
- Agresja terytorialna o ograniczonym rozmachu (celach, skali, terytorium...) w ramach realizacji strategii „faktów dokonanych” (*kraje bałtyckie, pomost do Kaliningradu*)
- „Parasol” taktycznej broni jądrowej (doktryna deeskalacji nuklearnej)



Wpływ wojny w Ukrainie: scenariusze

Zwycięstwo Rosji: dużo większe ryzyko agresji ograniczonej

Wojna nierozstrzygnięta: wyraźnie zmniejszone ryzyko agresji ograniczonej

Zwycięstwo Ukrainy: bardzo zmniejszone na wiele lat ryzyko agresji ograniczonej



IV poziom: Wojna na pełną skalę



- Wariant bardzo mało prawdopodobny – jak w czasie I zimnej wojny
- Wyrwanie się spod kontroli agresji ograniczonej
- Błąd ludzki/technologiczny
- Cyberdywersja strony trzeciej w systemie kierowania bronią raketowo-nuklearną
- **MAD**: Mutual Assured Destruction (zasada wzajemnego gwarantowanego zniszczenia) – jako bezpiecznik



Wpływ wojny w Ukrainie: scenariusze

Zwycięstwo Rosji:
dotychczasowy poziom ryzyka bez większych zmian

Wojna nierozstrzygnięta:
zwiększona chęć szantażu nuklearnego

Zwycięstwo Ukrainy:
*wyraźnie zwiększona rola **broni nuklearnej** w polityce Rosji*



Możliwe scenariusze relacji Rosja - NATO

```
graph TD; A[Możliwe scenariusze relacji Rosja - NATO] --> B[Zimna wojna]; A --> C[Chłodny pokój]; A --> D[Wojna gorąca];
```

Zimna wojna

**Chłodny
pokój**

**Wojna
gorąca**

Rosja-Chiny

- **Niechrównoważone partnerstwo**
- **Wspólne cele – przeciw USA**
- **Rozbieżności interesów: eksploatacyjna polityka Chin wobec Rosji**
- **Wpływ wojny w Ukrainie na relacje Chiny-Rosja: werbalne wspieranie Putina, praktyczne stanie z boku**

Możliwe scenariusze rywalizacji USA-Chiny

Konfrontacyjny
(raczej nieunikniony)

Kooperacyjny
(mało realny)

Nowa zimna wojna: wojna polityczna
(bardzo prawdopodobna: presja polityczna, ekonomiczna, informacyjna, wyścig zbrojeń, incydenty militarne, proxy wars...)

Sytuacja nierozstrzygalna przez dekady, jak pierwsza zimna wojna w XX wieku

Wojna incydentalna: ograniczony konwencjonalny konflikt zbrojny
(prawdopodobna: duży incydent zbrojny, intencjonalna, sprowokowana lub ...niechciana wojna; Morze Południowochińskie, Tajwan, Korea...)

Sytuacja ryzykowna. Obie Strony mają szanse na zyski, ale obie ryzykują stratami, a nawet katastrofą eskalacyjną

Wojna totalna: na pełną skalę, nuklearna
(bardzo mało prawdopodobna, ale nie dająca się wykluczyć jako przypadkowa lub po nieudanej deeskalacji...)

Sytuacja katastrofalna. Obie strony przegrywają

**Szanse i ryzyka
USA i Chin**

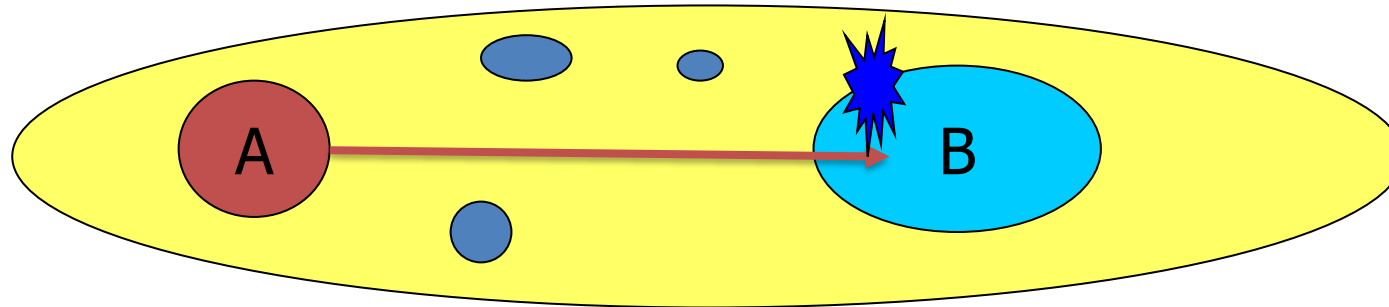
ZAGROŻENIA TRANSNARODOWE (niepaństwowe)

ISTOTA TERRORYZMU

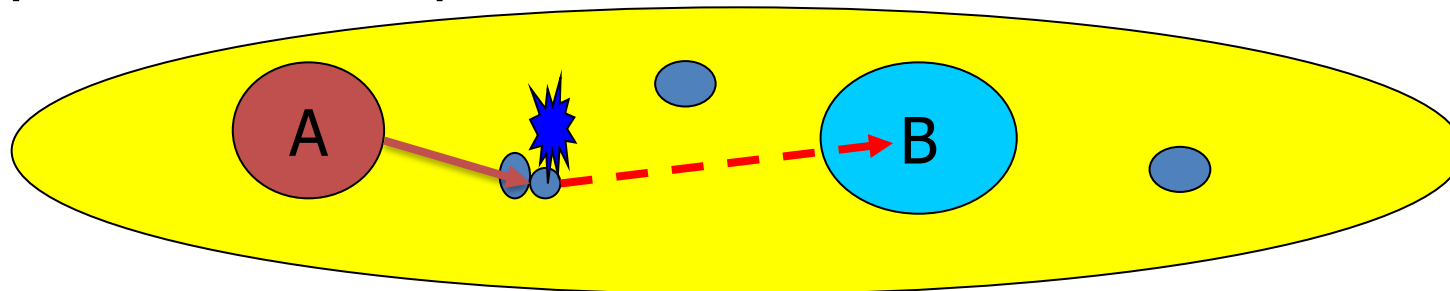
Celowe (*świadomie zamierzone*) i spektakularne atakowanie niewinnych, postronnych osób dla pośredniego (asymetrycznego, poprzez opinię publiczną) oddziaływania na przeciwnika politycznego lub ideologicznego

Istota terroryzmu

Walka – atakowanie przeciwnika, by go pokonać



Terroryzm – atakowanie podmiotów z otoczenia, by szantażować przeciwnika



Wymiary asymetryczności terroryzmu globalnego

Wymiary asymetryczności	Zasady współczesnego terroryzmu	Zasady działania świata zachodniego
Humanistyczny	Kierowanie się emocjami, złością, buntem, spontanicznością	Kierowanie się rozumem, pragmatyzm, otwartość na innych
Ideowy	Człowiek niczym, idea (wiara, religia...) wszystkim; radykalizm i fundamentalizm	Człowiek wszystkim, liberalizm, demokracja, wolności, prawa człowieka, gospodarka wolnorynkowa
Prawny	Terroryzm abstrahuje od prawa, atakowanie cywili	Wszystko, także wojna (walka), regulowane prawem, zakaz atakowania cywili
Strategiczny	Strategia maksymalizowania strat, ataki samobójcze	Strategia minimalizowania strat, nie tylko własnych, ale i po stronie przeciwnika (użycie broni precyzyjnej)
Organizacyjny	Sieciowość, dowolność, rozproszoność	Hierarchiczność, schematyczność, zwartość...
Instrumentalny	Środki proste, powszechne	Środki wyspecjalizowane, zaawansowane technologicznie

Proliferacja broni masowego rażenia

- **BMR czyli broń ABC – atomowa, biologiczna, chemiczna**
- **Państwa nuklearne: USA, Rosja, Chiny, Francja, Wielka Brytania, Indie, Pakistan, Izrael, Korea Płn.**
- **Iran na drodze do broni nuklearnej i ryzyko nuklearyzacji Bliskiego Wschodu**
- **Wpływ agresji na Ukrainę na proliferację broni nuklearnej**

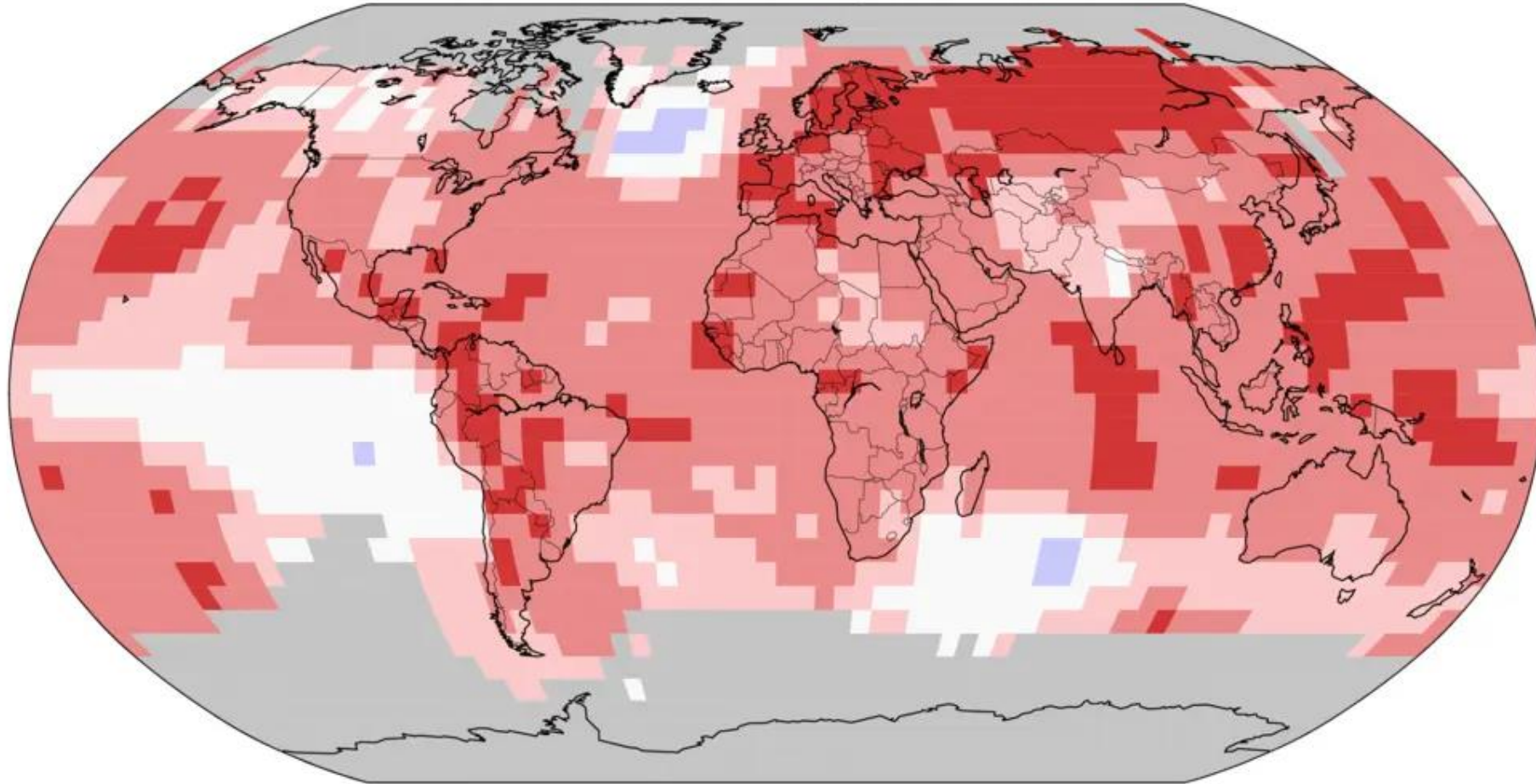
INNE RYZYKA TRANSNARODOWE: NEGATYWNE SKUTKI ROZWOJU CYWILIZACYJNEGO

- **CZŁOWIEK:** demografia (starzenie się rozwiniętych społeczeństw, migracje, dewiacje społeczne, przestępczość transnarodowa, epidemie – przykład koronowirusa...),
- **NARZĘDZIA:** ryzyka rewolucji technologicznej (broń masowego rażenia, **cyberzagrożenia**, sztuczna inteligencja, broń hipersoniczna, biotechnologie...),
- **ŚRODOWISKO NATURALNE:** degradacja środowiska naturalnego (skażenie środowiska, zagrożenia klimatyczne...),
- **KOSMOS:** wyzwania opanowywania kosmosu

Land & Ocean Temperature Percentiles Jan–Dec 2020


NOAA's National Centers for Environmental Information


Data Source: NOAA GlobalTemp v5.0.0–20210106




Record Coldest


Much Cooler than Average


Cooler than Average


Near Average


Warmer than Average


Much Warmer than Average


Record Warmest

Krajowe warunki bezpieczeństwa

▪ Ryzyka

- **Polityka samoizolacji: peryferyzacja w Europie**
- **Pętla zadłużenia i brak funduszy UE: kolaps społeczno-gospodarczy**
- **Spory ideologiczne i partyjne: konflikt wewnętrzny**

▪ Szanse

- **Zmiana polityki zagranicznej i wewnętrznej**
- **Młode pokolenie?**

Podsumowanie: Podstawowe wnioski strategiczne z wojny w Ukrainie

- **Druga zimna wojna** między Rosją a Zachodem będzie kontynuowana. Polska państwem frontowym.
- Po doświadczeniach ukraińskich Rosja długo na taką dużą, pełnoskalową agresję konwencjonalną przeciwko komukolwiek, a zwłaszcza NATO, nie odważy się: z uwagi na „**syndrom ukraiński**” i... osłabione możliwości.
- Dla Polski stwarza to szansę na kilkuletni „**bufor transformacyjny**”. Nie musimy podejmować natychmiast słabo przemyślanych decyzji ad hoc.
- W rosyjskiej strategii wzrośnie rola **broni nuklearnej**, zwłaszcza taktycznej, i... **cyberbroni (!!!)**. Można też oczekiwać powrotu do „łask” **metod hybrydowych**

Podsumowanie – poziomy zagrożień bezpieczeństwa Polski

- **I poziom: presja polityczno-strategiczna
(wojna polityczna w ramach II zimnej
wojny Zachodu z Rosją)**
- **II poziom: skryta interwencja zbrojna
(agresja podprogowa)**
- **III poziom: agresja ograniczona**
- **IV poziom: wojna na pełną skalę**

Dziękuję😊

też zapraszam
www.koziej.pl
@SKoziej